

досконалим, оскільки не враховуються сучасні простори функціонування інформації, не враховується ІТ-простір, що обумовлює необхідність подальших наукових досліджень, внесення відповідних законодавчих змін.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Жданенко С.Б. Правовий захист честі й гідності: історія та сучасність. Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ» : зб. наук. пр. Темат. вип.: Філософія. Харків : НТУ «ХПІ». – 2012. – № 43 (949). – С. 39-46.
2. Гринько С.Д. Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди особі за правом Стародавнього Риму. Університетські наукові записки: Часопис ХУУП. – 2014. – №2. – С.69-78
3. Барон Ю. Система римского гражданского права / пер. с нем. Петражицкого Л. 3-е изд. – С.-Петербург: Издания Н. К. Мартынова, 1910. – Книга IV: Общественное право. – 272 с.
4. Стефанчук Р.О. Захист честі, гідності та репутації в цивільному праві. Хмельницький ін-т регіонального управління та права. – К. : Науковий світ, 2001. – 306 с.
5. Гусаков А. Г. Деликты и договоры, как источники обязательств в системе гражданского права Древнего Рима. – М.: Унив. Тип. –1896. – 246 с.
6. Дадынський Ф. Институции Гая, текст и перевод с введением и примечаниями. – Варшава: Типография К. Ковалевского, 1892. – 508 с.

Негара Олена Віталіївна,

*студентка 3 курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Адаховська Н. С.*

СУБРОГАЦІЯ ЯК ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ КОМПЕНСАЦІЇ ВИТРАТ У ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ ТА РІЗНОВИД ЗАМІНИ КРЕДИТОРА У ЗОБОВ'ЯЗАННІ

Для належного захисту прав та законних інтересів приватних осіб у цивільних правовідносинах особливе значення має компенсація витрат, скільки однією з основних функцій цивільного права є компенсаційна. При цьому, можуть виникати проблеми з практичним застосуванням механізмів здійснення такої компенсації. Дуже часто неправильно визначають характер спірних правовідносин. Судова практика також свідчить про неоднозначність тлумачення положень, пов'язаних із суброгацією та суміжними інститутами. Суброгацію як один із способів відшкодування шкоди на доктринальному

рівні досліджували Т. В. Бондар, С. І. Корнева, О. Лазовський, О. Г. Ломідзе, О. Є. Самбір та інші.

Сутність суброгації полягає у виконанні зобов'язання за боржника третьою особою із вступом зазначеної особи в права кредитора [1, с. 141]. При цьому, зазначимо, що оскільки термін «суброгація» нормативно не закріплений, то виникають складнощі із відмежуванням суброгації, як одного з механізмів компенсації витрат у цивільних правовідносинах із іншими засобами, на кшталт регресу, цесії. Зазвичай досліджуваний термін використовують в рамках страхових правовідносин. У сфері страхування термін «суброгація» обумовлений практикою Європейського суду з прав людини, де страхова компанія зобов'язана задовольнити претензії потерпілого як у ситуації покриття страховим договором і у випадку перебільшення або виходу з діапазону страхової відповідальності. Таким чином, страхова компанія фактично «виручає» страхувальника у виплаті відшкодування, а суброгація дає йому право повернення сплаченої квоти [2, с. 183].

На нашу думку, інститут суброгації не має тлумачитися лише у рамках страхових правовідносин. Так, механізм, що є характерним для суброгації, вбачається і в інших інститутах зобов'язального права. На це вказують положення Глави 47 ЦК України [3]. Зокрема, «у випадках, встановлених договором, зобов'язання може породжувати для третьої особи права щодо боржника та (або) кредитора» (ч. 1 ст. 511 ЦК України). Одним із прикладів, коли третя особа набуває права щодо боржника, є заміна кредитора у зобов'язанні. Під час заміни кредитора у зобов'язанні, «право вимоги передається новому кредиторі» (ч. 1 ст. 513 ЦК України). Тому, можна зробити висновок, що суброгація застосовується у різноманітних зобов'язаннях. На нашу думку, прикладом відносин (окрім стархувальних), що також мають ознаки суброгації, є кредитні правовідносини. У них право суброгації з'являється за умови, передбаченої п. 3 ч. 1 ст. 512 ЦК України, а саме заміни кредитора у зобов'язанні іншою особою внаслідок виконання обов'язку боржника поручителем або майновим поручителем. З таким прикладом погоджується О. Лазовський, і зазначає, що «у порядку суброгації до майнового поручителя переходять всі права кредитора, що впливають з основного та забезпечувального зобов'язань, за умови наявності юридичного факту виконання майновим поручителем обов'язку позичальника перед кредитором» [4, с. 36]. Як приклад переходу до майнового поручителя прав, що впливають із забезпечувального зобов'язання, можна назвати ті зобов'язання, де засобом забезпечення була застава. Право суброгації у такому випадку вбачається у положенні ч. 5 ст. 20 Закону України «Про

заставу», де зазначено, що «до третьої особи, яка задовольнила в повному обсязі вимоги заставодержателя, переходить разом з правом вимоги забезпечена нею застава у встановленому законодавством порядку» [5], адже у такому випадку здійснюється заміна заставодержателя, а третя особа і заставодавець не вступають у нові правовідносини.

Зазначимо, що інколи науковці, які виводять суброгацію за межі страхових правовідносин, вбачають у ній цесію. Під цесією зазвичай розуміється різновид поступки права вимоги. На нашу думку, хоча широке тлумачення суброгації має певні схожі риси із цесією, не можна їх ототожнювати. Так, аналізуючи цесію та суброгацію можна виділити спільні риси, зокрема те, що вони є різновидами заміни кредитора у зобов'язанні і мають однакові правові наслідки – право вимоги переходить до нового кредитора в повній юридичній totoжності, зокрема – за характером правовідносин, за засобами забезпечення виконання зобов'язання тощо. Відмежування можна провести за: 1) інтересами або цілеспрямованістю здійснення заміни кредитора у порядку цесії та у порядку суброгації (у першому випадку метою є введення у цивільний обіг зобов'язального права вимоги; у другому – захист інтересів нового кредитора в отриманні відшкодування витрат, понесених у зв'язку із виконанням обов'язку боржника); 2) підставами виникнення (у першому випадку це завжди правочин (за нормами ЦК України); у другому – виконання обов'язку боржника третьою особою, проте можливі випадки, коли суброгація також виникає із правочину, який носить акцесорний характер); 3) умовами, на яких здійснюється перехід права вимоги (у випадку із суброгацією, перехід права вимоги обумовлений сплатою суми, еквівалентної праву, що перейшло; коли мова йде про цесію, перехід права вимоги за правочином може супроводжуватися додатковою платою за такий перехід).

Отже, суброгація є різновидом заміни кредитора у зобов'язанні. Такий термін може застосовуватися не лише у випадках, коли мова йде про страхові правовідносини, а й у інших інститутах зобов'язального права. При цьому, важливо відмежовувати суброгацію від інших різновидів заміни кредитора у зобов'язанні, зокрема – від цесії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Самбір О. Є. Суброгація та регрес: до питання співвідношення понять. Університетські наукові записки. 2013. № 1 (45). С. 140-147.
2. Клапків Ю.М. Концептуальные различия регресса и суброгации в страховании/ Ю.М. Клапків // Будущее российского страхования: оценки, проблемы, точки роста. сборник трудов XVII международной научно-

- практической конференции; Южный федеральный университет. – Ростов-на-Дону : издательство Южного федерального университета, 2016. – С.177-184.
3. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 30.03.2019)
4. Лазовський О. Регрес, суборгація ібо... нічого? Юридична газета. №31 (633). С. 36-37.
5. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 № 2654-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 30.03.2019)

Паламарчук Олексій Олександрович,
студент 3 курсу Юридичного коледжу
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Фасій Б.В.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВІДНОСИН В СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ

Спорт посідає одне з провідних місць серед інших видів діяльності людини. Бурхливий розвиток спорту обумовив необхідність удосконалення механізму правового регулювання відносин пов'язаних із спортом. Починаючи з кінця ХХ ст. в розвинених країнах світу з'являються профільні закони, присвячені регулюванню спортивної діяльності загалом та окремих аспектів її існування (зокрема, закони про спорт були прийняті: у Швейцарії (1972 р.), США (1978 р.), Греції (1979 р.), Фінляндії (1980 р.), ФРН (1984 р.), Франції (1984 р.), Італії (1984 р.), Іспанії (1988 р.), Польщі (1996 р.), Словенії (1998 р.).

Складовою частиною законодавства, що регулює відносини у сфері спорту, є загальновизнані принципи і норми міжнародного права, що містяться у статуті ООН, деклараціях та резолюціях Генеральної асамблеї ООН, багатосторонніх угодах, рішеннях міжнародних судів, документах міжнародних організацій із загальних питань міжнародного права та міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Законом України «Про дію міжнародних договорів на території України» від 11.12.1991 р. встановлено, що укладені і належним чином ратифіковані Україною міжнародні договори становлять невід'ємну частину законодавства України і застосовуються в порядку, передбаченому для норм законодавства.